

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америкѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ VIII.

Олифантъ, Па. Середа 22-го Августа 1900.

Число 31.

КАЛЕНДАРЬ.

22	С.	† Матей Апостолъ
23	Ч.	Давидъ Архидіаконъ
24	П.	Благовѣстіе
25	С.	Фотій мученикъ
26	Н.	11. по Сош. Максимъ (Отц. Пр.)
27	П.	Михей прор. (Прозр. Усп.)
28	В.	Успеніе Пр. Богородицы

ЗМѢСТЬ.

Вѣдъ Редакціи. — Переглядъ тижневый. — Перша зѣрница. — Конвенція майнерѣвъ. — Дописъ — Кумъ Гриць и Василь. — Новинки. — Посмертій вѣстакъ. — Вѣстакъ. — Фейлетонъ: Дорога до свѣдомости — Стихъ: Пѣть землю. — Дѣла нашихъ дѣтей. — Стихъ: Вѣдъова бавсерѣвъ въ стихахъ. — Оголошеніе.

Вѣдъ Редакціи.

Просило всѣхъ нашихъ должниковъ, чтобы чинкорне свои долги заплатили. Кто не заплатитъ до конца этого мѣсяца, тому вышлено бѣло.

Календарь на р. 1901 выйде при концѣ того року и буде конштувати 50 дѣт. вже зъ пересылкою. Буде се цѣкава книжка зъ многими образками. Хотѣмо въ томъ календарѣ помѣстити бізнесовый и ровѣдникъ всѣхъ нашихъ русскихъ бізнесменовъ. Тому каждый нашъ бізнесменъ най присылде \$1.25, а за те доста- не даромъ календаръ, де буде помѣщенный его адресъ. — Замѣленіе ц грошѣ можна высылати на адресу „Свободы“, Box 418, Olyphant, Pa.

Вже друкуєсь „Руско-англійскій ровѣдникъ“, (книжка до науки англійскои мовы). Конштувати буде 25 центѣвъ лишь для тыхъ, що замовлять у насъ сю книжку передъ 10. септембра. Хто хочѣе замовити сю книжку по 10. септембрѣ буде мусѣвъ заплатити за ню 50 центѣвъ.

Переглядъ тижневый.

Графъ Валдерзе не е ще комендантомъ союзныхъ войскъ въ Хинѣ; дотеперъ кожде войско иде подъ проводомъ своихъ комендантовъ. После побѣды подъ Reitsang и занятю Янгтсонъ, союзныя войска посувались въ напрямѣ головного мѣста Пекинъ, дже скоро, стрѣчаючи лишь мѣлы перешкоды зъ стороны Хинцѣвъ. То-жъ и не дивно, що такъ легко удалось имъ досягнути свою цѣль войти до Пекинъ и освободити чужинцѣвъ. Кажуть, що цѣсарѣва хиньска и принцъ Туанъ утѣкли зъ Пекину, а головной командантъ Ли-Пингъ-Генгъ зраненый. Доходятъ такожъ вѣсти, що Хинцѣ мають около 35 тысячъ доброго войска коло Пекину, котре готове каждого часу поборотись зъ союзниками. Россія и Нѣмеччина строятъ ся забрати часть земель Хинцѣвъ; Россія громадитъ около 400 тысячъ войска, чтобы забрати Манджурию. Англія, Японія, (полученъ Державы и другіе не показали ще доспѣшно таков охоты, сподѣваться однакъ належить, що скоро лишь одна держава захопитъ кусень земель хиньскихъ, другіе пойдуть за еѣ примѣромъ, а можливо, що зъ той причины и сваритъ ся стануть мѣжъ собою. Англійскія газеты пишутъ, що російскіе жовнѣры по звѣрски обходились зъ Хинцѣми, мордували безоружныхъ и т. д. Не треба однако забувати, що подобны рѣчи робили Англіяки зъ Бурами, а Америкѣи зъ Филиппинцями. Сѣ послѣдній

примѣромъ, напали одѣтъ домъ, въ ктрѣмъ власне вѣдбувалось вѣсѣде Филиппинцѣвъ и помордували всѣхъ що до ноги, старыхъ и молодыхъ, жены и дѣти. Причиною звѣрства не е народность анѣ вѣра, але и першій линіи саме ремесло — то есть вѣйна.

Бурске войско, котрего не буде болѣе якъ 20 тысячъ, все ще держитъ ся противъ десяти разъ сильнѣйшого в рога. Недавно тому мали Буръ намѣръ споймать нѣстаршого англійского коменданта Робертса, але се имъ не удалось. Такъ само не удалось Англікамъ споймать бурского генерала De Wet а и его войска. Англіяки вже гнѣвають ся на Робертса, чому вѣнъ не кончить ся войну, але Робертъ все водписуе, що ще не годець. Бо и е чего гнѣватись. На войну съ мусульмѣ позиціи Англіяки 50 миліонѣвъ долларѣвъ. Буръ взяли 4000 Англіковъ въ неволю. Войско Робертса не має цѣ вѣсти.

Російскій рядъ загнавъ ся за далеку зъ своєю „русификаціонною“ политикою. Минувшого року выдавъ цѣрь розпоряджене въгледомъ Финляндіи, котрымъ змѣнивъ свою присягу коронаціонну и угоду, яку заключивъ ще царъ Александръ I. въ 1808 роцѣ. Финляндіи вѣдобрено самоуправу, та заведено всюды російскій языкъ. Въ наслѣдокъ того минувшого року 15 тысячъ Финѣвъ прѣѣхало до Америки, а сего року одна линія корабельна достала контрактъ на перевезене сюды 55 тысячъ Финѣвъ. Може бути, що хогъ теперь Финѣ перестануть сидѣти тихо и вразъ зъ другими

неволеными народами живучими въ Россіи, постараться о заведење тамъ еспри ведлившихъ порядковъ.

— Въ Сполуч. Державахъ точить ся теперь звѣзята передвыборча агітація на президента. Два ворожій табѣры стили напротивъ себе: републикане и демократы, а каждый зъ нихъ старіе ся за всяку цѣну вѣднести побѣду. Першій хотять мати президентомъ МакКинлея, а другій Брайна и сыпляютъ ся на ту цѣль грошѣ, сотки газетъ поспрають одну и другую сторону, а политикъ и агитаторы порущаютъ не бо и землю... Въ краю однако бѣда; сотки тысячъ робѣтниковъ волочить ся безъ работы, ремѣсники и рѣльничъи знищенъи черезъ капиталистовъ, народъ муситъ поносити великій тягаръ черезъ войну на Филиппинахъ и въ Хинахъ, а ненависть расова мѣжъ бѣлыми а чорнымъ населеніемъ прибирае цѣ разъ болѣе розмѣры и кончить ся дже часто страшнымъ проливомъ крови.

LI PING HENG
Найвысшій комендантъ провинціи Хинь-анъ. Неприязниый врагъ всѣхъ чужоземцевъ и ихъ цивилизаціи.

Перша зѣрница.

Рада моего пріятеля.
Одѣнь мой пріятель, прочитавши мою статью п. з. „Панщина по плѣнѣхъ“, писавъ менѣ, что и дже сумно задивляюсь на плѣнѣхъ нашихъ людей въ Америкѣ, та что въ мойѣ статьѣ я лишь мало надѣи або и жаднои для нашего народа. За те радивъ менѣ подѣти причины, тай риду, котре лежить въ болѣеи просвѣтѣ та організації. Я буду мати нагоду о томъ, колись писати, на томъ мѣсцѣ значаю только, что просвѣта мѣжъ нашими людьми, та організації суть зѣ всѣхъ бѣковъ такъ ограничѣны, что хогъ бы они и были болѣеи, якъ суть теперь, панщинный водъ си ны, на котрій и вкзавъ и о татнѣмъ числѣ „Свободы“ однако истновали бы и не дали бы ся зничити.

Оповѣдане другого пріятеля.
Другій пріятель оповѣдавъ менѣ разъ такую исторію: „Коли я бувъ въ мѣстѣ В., черезъ котре переходили масы нашихъ эмигрантовъ, ходивъ я одного дня улицею спѣвучуючи. Ажъ задивлюсь, иде нашъ братъ эмигрантъ. Я его вѣдъ разу познавъ и зачѣпивъ словами: „Чоловѣче божій, чому ты не йдѣшь, куды всѣ люди ходять, по сайдвоку, а бредѣшь болотомъ середвою стріту, куды коньямъ и фѣрмамъ дорога?“ Чоловѣкъ глянувъ на мене задивованый и каже: „Та якъ простому хлопои ходити туды, куды паны ходять?“

Стежки и дороги!
Подобно рѣчь має ся и зъ сиравою просвѣты та орга-

нізації. Нашъ народъ до жаднои зъ нихъ не призвычѣный, якъ той эмигрантъ до сайдвоку. Для него просвѣта и організації — рѣчь паньска, а вѣнъ, звѣстно, рѣдко на цѣсь паньского пристане. Якъ въ краю, такъ въ Америкѣ, вѣнъ иде не сайдвоками, а стежками, та простыми дорогами, якъ той бѣдный эмигрантъ.

Нѣтъ за нить!

Хогъ якъ я высоко цѣню просвѣту, хогъ якъ добре розумѣю, что для бѣдного народа вся надѣя на лѣпше житѣ лежить въ широкой організації, то коли бачу, что просвѣта иде дже по воли, та что організації наша заспокоюе лишь декотрий и то не всѣ конечный потребности народный, чуюсь приневоленнымъ справу нашего вѣдродженя въ Америкѣ, особливо-жъ его початокъ, вѣдѣти не въ широкихъ розмахѣхъ, а въ служеию ему хотъ бы въ найдрѣбнѣйшихъ справахъ, не въ насильномъ проважденю по сайдвокахъ, а въ слѣдовно за нимъ по простыхъ стежкахъ та дорогахъ.

Перша зѣрница.

Наше небо, значить, открыте хмарами. И нѣмъ перша зѣрница заблѣсне, мусѣтъ появитись пожертвовање. Не такъ пожертвовање интелігенціи, якъ простого народа. Певно, и интелігенція, зрозумѣвши свой обовязкъ до робучихъ людей, мусѣтъ зъ себе часто робити жертву, та коли интелігенція ледви числитъ кѣлька головъ, вся сила пожертвоваія мусѣтъ вылитись зъ простыхъ сердець и головно въ ихъ замѣшкати.

Чи с така сила?

Се пытае дже важне. На нѣмъ вѣспѣтъ, якъ на любви пророка, все житѣ америкѣнской Руси, все еи щастѣ и значѣне. Если еи нема — не може бути и Русинѣвъ въ Америкѣ. Для чего та сила такъ потрібна? И за дѣла кого она має бути сплюю? — спытае. Якъ для чего? Для того, что все житѣ людске стоить на пожертвоваію. иншими словами на житю для певной цѣли. Крѣпкой люде цѣль своего житя мають ясно: старатись коло господарства, поправляти его, розширити его, хлопотатись коло него. Люде знаютъ, что въ землі ихъ все щастѣ и нещастѣ, ихъ житѣ и смертъ. Тому, что се имъ ясно, ихъ житѣ має много милыхъ хвалѣ, а деколи навѣтъ тихе любѣ, щастѣ (диві: Наймичка, Т. Шевченка). Родина черезъ те мѣчѣе, а зъ нею и другіе люде. Дѣти, тѣ дробны дѣти, що мають стати колись родичамъ подпорою, дознають любви та пожертвоваія, котре, якъ бачимо, есть найперше выплывои родинного житя. Отже, коли родина сѣтъ огнищемъ пожертвоваія т. е. житя, то истноване америкѣнской Руси залежитъ вѣдъ того, яке амер. Русины провадитъ родинне житѣ, або, пнакше сказавши, якъ родичѣ-Русины вѣдносятъ ся до своихъ дѣтей.

Зѣрнѣ сѣи чорный пунктъ!

Дуже прикро о томъ писати. Бо се есть писане о вызыску, о темнотѣ, о жадобѣ грошей. И то не одѣтъ випадокъ, а многіи-многіи. Бо что значить школа, наука въ нашего брата? Те саме, что змарнованый часъ.

(Продовжане на другой сторѣ).

ДОРОГА ДО СВѢДОМОСТИ.

А. Л.
Передне слово.

Нашъ чоловікъ въ краю мавъ свою хижу, пару морговъ поля, свою худѣлку, и коли ще были иншіе часы, то живъ собѣ спокѣйвенко та Бога хваливъ. Однакъ коли часы змѣнились, земелька свѣта батьковска стала переходити въ чужій руки або лихва зѣдала, тогды нашъ чоловікъ ставъ нарѣкати на бѣду, а коли и се не помагаю, плонувъ на свою газѣвку и забравъ ся за море шукати лѣпшой долѣ. Пойшовъ далеко за воды — ажъ въ Америку! Але и ту сподѣваного добра не знайшовъ. Цѣлковито нове житѣ, въ яке вѣсковиъ нагло за моремъ якъ хлопчина на глубокую воду, було для него тайною и такою остае до днесъ. Хогъ не має вѣнъ нѣ поля, нѣ хаты, нѣ худѣлки, — не робить нѣ косою, нѣ серпомъ, нѣ зъ плугомъ, — только каждого дня иде до фабрики або скрываеь подъ землю лупати чорне золото, то все же нашъ чоловікъ газда, а не робѣтникъ. Въ старѣмъ краю бунъ кенскимъ газдою, нарѣкавъ на бѣду и того хробака часто закрѣпавъ оковиткою, те саме робить и въ новомъ свѣтѣ.

— А для чего оно такъ?
— Для того, что нашъ чоловікъ не знавъ житя та водношенъ, середъ якихъ живъ, и не дже старивъ ся познати, такъ въ старѣмъ якъ и новомъ краю.

Цѣлковите незнане водношенъ часу, темно та, а тымъ самымъ бракъ самопомочи. робили нашъ народъ немѣчнымъ и воддавали на погороду та службу нашимъ врагамъ.

Въ старѣмъ краю довго мы не знали, что мы Русины, онѣдѣла довго не могла догнати, что мы народъ хлопскій и блукали. Въ Америкѣ до днесъ иде половина нашихъ людей не хоче признать ся до Русинѣвъ, а ледва одиницѣ догнупуть ся, что амер. Русины, то звичайны робѣтники. Правда, всѣ кричатъ: „мы чорный, бѣдный робѣтники, але на томъ не конче. Що то есть робѣтникъ? яке его водношене до працѣдавецѣ? что другіе робѣтники думаютъ? яке ихъ житѣ? икѣ права? икѣ жаданя стивити днесъ робѣтничъ? якъ думаютъ робѣтничка усунути нужду вѣдъ себе и своихъ родичѣ? и т. д. — то все для нашего чоловіка чорѣдѣиный рѣжокъ.

Тому чтобы той рѣжокъ отворити и выгнати зъ него темноту, мусимо бути свѣдомы самыхъ себе и нашихъ водношенъ. Мы амер. Русины робѣтники и болѣе ничѣ! А ели хочемо жити, то мусимо бути свѣдомыми робѣтничками! Бо только свѣдомый робѣтникъ звергне темноты ярмо и въ едності добѣе лѣпшой долѣ.

Капиталь а праця.

Якъ дѣлитъ ся нынѣшня суспѣльность?
Нынѣшня суспѣльность дѣлитъ ся на бѣдныхъ, богатыхъ, на вызыскуемыхъ и вызыску-

емыхъ. До бѣдныхъ належить робѣтничъ, промысловѣцъ и хлопѣ. До богатыхъ: фабрикантъ, капиталистъ и вѣстатель великихъ обшарѣвъ землѣ (обшарникъ).

Ике значѣне має праця робѣтника и хлопа?
Значѣне таке, что безъ працѣ робѣтника и хлопа не може бути жадна суспѣльность. Все похѣдитъ зъ працѣ робѣтника. Робѣтникъ будѣдъ мы, палаты, желѣзницѣ, вытворѣе средства до житя; копае уголь и рѣжнѣ металъ а хлопъ працѣе въ полю и заосмогрюе всѣхъ зѣбожѣмъ, яринами и т. д. Однимъ словомъ все, что бачимо, есть дѣломъ робѣтника и хлопа.

Чийъ есть робѣтничъ, а чийъ повиненъ бути?

Робѣтничъ и хлопы — мимо того, что вытворюють для суспѣльности все — суть найболѣе уполѣдженными въ суспѣльности. Муляръ, що муруе палаты, не має дѣ мешкати; швецъ ходитъ въ подертыхъ чѣботкахъ; майнеръ, що копае вугль, не має въ зимѣ чимъ запалити; хлопъ, котрый достарчуе пожавы всѣмъ, прамирае зъ голоду. Однимъ словомъ працяю чийъ люде жие въ нуждѣ и неволѣ. Где лишь глянешъ, всюды бачишь нужду и убожество у люду робучого, а збытокъ и рѣкошь у безробѣтничѣвъ т. е. богатѣвъ, фабрикантѣвъ и обшарникѣвъ панковъ. Робучого люде есть величезна маса, а панковъ только горстка. А мимо того бѣднымъ все вѣтеръ въ очи, а богатѣвы и дѣтѣко дитину колыше.

Для чего оно такъ?

Такъ оно для того, бо всѣ знаряды и средства продукции (вытворюванія) суть власностью капиталистовъ. Капиталиста має машины, фабрики, копаннѣ, землю; а робѣтничъ, крѣмъ двѣхъ рукъ до працѣ, не має ничѣ.

Чи можна працею и ошадностю дойти до маекты?

Може оно колись такъ було, але вже давно минуло. Деякіи великіи опѣкуну робучого люде кричатъ: моли ся и працѣю, працѣю и будь ошаднымъ, а буде тобѣ лѣпше! А робѣтничъ працѣе и працѣе, ажъ му очи вылазять, часто навѣтъ ночами „овертаймъ“ (понадъ часъ) и щадить, а бѣда не уступае, але болѣеи, что дѣя. Або чи-жъ нашъ хлопъ не працѣе вѣдъ всходу сонця до познои ночи, что ажъ кровавый потъ выступае на его чолѣ? А що зъ того? Его грунтъ продають банки и лихварѣ за довѣтъ, зѣдрутъ до нитки и податками добѣють, чтобы було за що ихъ власныхъ сыѣвъ вѣтити ближнего убивати, а ты, хлопе, марши въ свѣтъ за очи на чотыри вѣтры — до Канады або Бразиліи. Моли ся и працѣю! Бога зывай, рукъ прикладай! — кричатъ. А чи жъ нашъ народъ не побожнѣи? А хто-жъ заповняе церкви, якъ не хлопѣ и робѣтничъ? Чи може паны? Хто будѣе церкви и утримуе священникѣвъ? И молятъ ся хлопѣ та робѣтничъ, але бѣда яка буда, така и есть.

Давно а днесъ. Р 60

Давно, коли ще не було машинъ, але каждый самъ собѣ робавъ, что ему треба було до житя и то цѣлыми родинами въ кунѣ подъ проводомъ батька, тогды працею и ошадностю можна було чогось добобитись, тогды не было такои великой рѣжницѣ мѣжъ робѣтничкомъ а робѣтничкомъ. Давно, коли робѣтничъ працѣовавъ и щадивъ, то мѣгъ сподѣватись, что колись есправитъ собѣ варстатъ и знаряды працѣ и стане своимъ паномъ. Помѣчникъ мѣгъ стати зъ часомъ майстромъ. Але днесъ пропало. Чтобы днесъ стати вѣстателемъ фабрики, майномъ, копа-

"SVOBODA"

(LIBERTY.)

The Little Russian Weekly,
published every Wednesday
by the Svoboda Publ. Co.,
P. O. Box 418, Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished
on application.

Entered at Olyphant, Pa.
Post Office as Second Class
Matter.

"Свобода"

часовник для русского на-
рода в Америку и орган
"Р. Н. Союза", выходить
по вторнику в Середу и
пятницу:

В Америку на год	\$2.00
" " " пол года	1.00
" " " четверть года	50
" " " один месяц	18
До старого края на год	\$3.00

Адрес:

"SVOBODA"

P. O. Box 418. — OLYPHANT, PA.

Гроши треба посылати в
реджестрованом листе, або
через экспресовый або по-
чтовый money order (мон-
и ордер).

Хто хоче, щоб его а-
дрес змѣнити, мусить по-
дати намъ, кромѣ нового,
такожъ свой старый адресъ.

Увага.

Хотѣй приступити до
"Союза" най посылають
вступне и мѣсячне до ка-
сиера:

Alex Szlanta,
Postmaster,
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретаря
подъ адресомъ:

D. D. Pyrez,
P. O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто хоче записати собѣ
одному, * * *

* РУСЬСЬ *
* РОБОТНИЧЬ ГАЗЕТУ *
най пише на адресъ:

"SVOBODA"

P. O. Box 418,
OLYPHANT, PA.

(Продовжене від сторони першої.)

Чи батько що зъ того скоры-
стае, якъ дитина его буде вчи-
тись? Она скорыстае, а вонъ
хоба може познѣйше. А
тутъ вонъ заразъ хоче мати
панту повну, а тутъ вонъ
заразъ мусить посылати гро-
шѣ до краю на задовжене
господарство, а головно хо-
че жити, повно жити, якъ
ему его гонтеріанске сум-
лѣне наказуе. Якъ погано.
Якій вонъ бѣдний!

Коли-бъ побавити!

Коли бы народъ однако
познавъ три рѣчи: 1) що
вонъ таки въ Америцѣ буде
жити, 2) що коли вонъ не
дасть дѣтямъ науки, дѣти
не будуть Русинами, 3) що
его святими обовязкомъ вы-
вести дѣтей зъ стану под-
американскихъ лебровъ на
вольныхъ людей, абы рус-
кій народъ черезъ нихъ за-
яснѣвъ помежи людьми все
го свѣта, то намъ надѣя,
якъ золотый промѣнъ бы
забысла, а за нею пошла
бы и больша просвѣта и
організація.

Павло Тимченко.

Конвенція май- неровъ.

Конвенція майнеровъ, що
роблять при твердомъ у-
глю, вѣдбулась въ Гейзел-
тонѣ, Па. и тревала 3 дни.
Кромѣ 250 делегатѣвъ, були
присутні такожъ головні
урядники організації Uni-
ted Mine Workers of Ame-
rica. Подаемо коротко ска-
рги майнеровъ высказані въ
репортѣ комісії конвенцій-
ной.

Звѣсна рѣчь, що за по-
слѣдні два три роки цѣна
многихъ рѣчей до жита по-
трѣбныхъ поднесла вѣдъ
20 до 50 процентъ, мѣжъ
тымъ якъ платня за роботу
остала та сама, що перше,
а въ декотрыхъ мѣсяцяхъ зѣ-
стала навѣтъ знижена. Не
треба забувати такожъ, що
тымъ, що копають мягке
угле поднесено платню о
40 процентъ та часть ихъ
работы зменшено зъ 10 на
8 година на день (шифту).
Дальше мы скажимо ся
на слѣдующій несправдливости.

1) Що намъ докуютъ у-
гле, черезъ що майнеръ тра-
титъ вѣдъ 3 до 25 процентъ
на своѣй платни.

2) Що жадають вѣдъ насъ
щобъ мы накладали кары
зъ чубомъ, за що не маемо
жаднои заплаты.

3) Що компанія дають
рѣжнимъ людямъ за ту са-
му роботу большу або мен-
шу заплату.

4) Що компаніи кары
суть большіи и меншіи, а
заплата за нихъ однака.

5) Що коли бреха не
робить насъ не пуска-
ють до дому, але за часъ
намъ не платять.

6) Що компанія демора-
лизуютъ насъ, вѣдбываютъ
охоту до ошадности и т. д.
черезъ всегдашне обнижу-
ване платнѣ.

7) Що помимо того, що
посля права пенсильваній-
ского 2240 фунтовъ стано-
вить одну туну, компанія
рахують ажъ 3600 фунтовъ
на тону угля, тай платять
за нею о 18 центовъ менше
якъ за мягке угле, хочъ
каждый знае, що мягке у-
гле не вымагае такъ вели-
кои праці и легче его мож-
на накопати.

8) Що компанія не дер-
жать ся права, котре при-
казуе выплачувати работни-
ковъ кожыхъ двѣ недѣли.

9) Що компанія дають
своимъ лизунамъ добру за-
плату и потѣмъ друкують
се по газетахъ, черезъ що
посторонній люде думаютъ,
що майнеры, Богъ зна, якій
грошѣ зарабатують, мѣжъ
тымъ якъ не оденъ навѣтъ
на жите заробити не годенъ.

10) Що кетъ пороку, що
копцѣ 90 центовъ, компа-
нія продають ажъ по \$2.75.

11) Що сторы, до котрыхъ
компанія змушуютъ насъ
ходити, продають все дуже
дорого, черезъ що выдира-
ють намъ остатокъ заробле-
ного гроша зъ кишень.

12) Що декотріи компанія
стягаютъ намъ грошѣ на
своихъ докторѣвъ и лишь
до нихъ кажуть намъ уда-
вталсь въ потребѣ.

Та сама конвенція высла-
ла воззову до всѣхъ компа-
нистѣвъ, щобъ приѣхали до
Гейзелтонъ на понедѣлокъ,
27. сего мѣсяця и тамъ вразъ
зъ делегатами майнерскими
прійшли до якогось поро-
зумѣня и бодѣй въ части
услуны повышши кривды.
Если компаністы не при-
ѣдутъ, буде ще друга кон-
венція, а по нѣй мабуть
великій страйкъ тыхъ всѣхъ,
що копають твердый уголь.
Въ страйку томъ майнеры

мягкого угля помагали бы
своимъ братамъ.

По конвенції делегаты
удались до Lattimer, Pa.,
того нещасного мѣсяця, де
въ 1897 роцѣ шерифъ Мар-
тинъ зъ узброеными това-
ришами, пострѣлявъ въ вме-
ни «права» спокѣйныхъ, без-
оружныхъ майнеровъ.

Посля колькохъ вѣдпо-
вѣднихъ бесѣдъ всѣ розѣ-
хались домовъ.

ДОПИСИ.

Зъ Northampton, Pa.

Вогу дякувати, будова
красной мурованои церкви
поступае, вже зачинають
будовати вежу. Богослуже-
ня правимо тымчасомъ въ
гали; въ тыхъ дняхъ заку-
пила громада церковна еще
оденъ лѣтъ подѣ будову до-
му приходского (илебави);
вартѣсть лѣтовъ выносить
1.800 дол., а вже суть вы-
плаченіи безъ довгу. Поне-
же ту не можна достати
вѣдповѣдного помешканя,
буде ся сейчасъ будовати
домъ для священника, въ
дуже лагодныхъ мѣсячныхъ
сплаткахъ, такъ, що не
больше буде ся платити на
свою хату якъ на рентъ.
Народъ черезъ довгий часъ
безъ священника трохи роз-
пустивъ ся, однакъ маемо
надѣю, що въ короткимъ
часѣ все приверне ся. Суть
ту охотніи межи молодими,
що мають велику охоту до
просвѣты и за то мы цѣ-
найскорше будемо могли
заложити читальню и шко-
лу, кобы только скончили
церковь. Ту народа дуже
богато, особливо самотныхъ,
а майже всѣ зъ Галичинъ.
Теперь колькохъ стратило
работу (выскакали ихъ);
причина, цѣняство або не
послухъ и недбалѣсть ро-
боты, хто добре робить, не
треба ему ся бояти, бо ту
работы багато. Братство ду-
же ся змагае, есть 95 чле-
новъ и майже всѣ въ «Со-
юзѣ» — 85 членѣвъ. Брат-
ство теперь зложило на о-
дѣнь свѣтлый фелонъ 43 дол.
О. Петро Кешелякъ подѣ-
рувавъ для нашої церкви
ташу, дискосъ, звѣзду и
дихранительницю. Хотѣй
початокъ дуже тяжкій, од-
накъ не трагити надѣи въ
Богъ, що все пойдѣ добре. Деко-
три лукавы люде розпусти-
ли поголосоку, що напѣ цер-
ковь записана на айришко-

го бискупа и що въ нѣй
буде устроеныи кромѣ рус-
кого еще и лат. престолъ.
Се злодѣйскѣ брехня, выцѣ-
лена на то. щобы колекту
не динили. Хто не вѣрить
нѣи си у мене поресѣдѣ-
чить хто мае charter и deed.
Нашу працю не дамо чужо-
земцямъ въ посѣдане, се
великій грѣхъ запродати
себе и будуче поколѣнѣ.
О. Д. Поливал.

Зъ San Pedro Macati, Филиппины.

Перебуваю вѣдъ довгого
часу на Филиппинахъ и радъ
бымъ ч. читателямъ «Сво-
боды» написати де-що о
сихъ дивныхъ островахъ.
Зачну вѣдъ Маниль, бо се
наибольше портове мѣсто и
каждый на вступѣ до Фи-
липпинъ мусить черезъ него
переходити. Величезный сей
городъ числитъ понадѣ 154-
000 мешканцѣвъ, але чудна
то збиранина, рѣжна поппа
и народы якій лишь живутъ
на кулѣ земской. Ту бачишь
Хвнцѣ, тамъ Араба, въ и-
шомъ мѣсяцѣ Нѣмыця, Япо-
нѣя. Тубыльця, Тагала, Мо-
скаля, Испанца, Итальянца,
мурина, а наѣтъ и австрій-
ского жидѣ зъ пейсами. У-
лицѣ мѣста узкы и круты,
домы невеликы и будованіи
на способъ старосвѣтскій, а
найвышній зъ нихъ мають
три поверхи. Всѣ они май-
же покриты грубою бляхою
или вѣдновѣдно до сего зро-
бленою цеглою, а нѣгде не
побачишь въ нихъ вѣконъ,
лишь пугучо урядженій за-
сувки зъ рыбачихъ костей.
Урядженій они въ той спо-
дѣ, що при вѣдсуванку за-
ходить одна поза другу, а
такимъ чиномъ отворять ся
и цѣла стѣна. Гарно то вы-
глядае, коли по денной спе-
котѣ майже всѣ мешканцѣ
повѣдчиняють стѣны своихъ
домѣвъ, позасѣдають на ве-
рандахъ и чекають на хо-
лодный вѣтрецъ зѣ стороны
морѣя.

Всюду рѣжнородныи лица
и убраня. монъ маковый
цвѣтъ, по улицяхъ оживля-
есть рухъ и жите а ту и
тамъ вѣдзове ся пѣсеня або
мелодія фантастичной му-
зыки дѣтей полудня... Ажъ
отъ разъ и другой потягнувъ
вѣтрецъ, холодокъ огортае
всѣхъ, а разомъ зъ тымъ
настае веселый настрѣй и
загальна утѣха...

Минувшего року цѣна
просторонъ наоколо Маниль
була заповнена войскомъ.

Куда було кинути окомъ,
всюды ажъ ринлось вѣдъ
жовѣтрѣнь. Посуха панува-
ла страшенна, земля ажъ
почервѣнѣла вѣдъ сонѣчно-
го жару, и все нагидувало
недвижу рѣзною мѣжъ людь-
ми. Забавно то однакъ вы-
глядало, если нерѣзъ чоло-
вѣкъ побѣчивъ межи кавал-
ками забѣйчихъ картачѣвъ,
куль арматныхъ и карбѣно-
выхъ, котрыми земля была
покрыта и флянку вѣдъ
ческого пива зъ Milwaukee.
Выглядала она тамъ мовъ
блazenъ, що попавъ мѣжъ
поважныхъ людей.

Желѣзной дороги ту не
ма, лишь одна, котра тя-
гнѣсь 150 миль на пѣвноцѣ.
На полудне вѣдъ Маниль
плыве рѣка Пасѣгъ вѣдъ о-
зера Laguna De Baу до мо-
ря. Она есть найлѣншою
дорогою для Филиппинцѣвъ.
По нѣй плывае всегда мно-
жество човновъ, суденъ и
паровѣзѣвъ. Филиппинцѣвъ
вучи рѣчку наловити и рыбъ
за однимъ заходомъ, а коли
зголоднѣе, покрае одну ры-
бу на тоненькй платки, при-
пече на сонци и смачно
зѣѣсть зъ рыжомъ.

О иншій средства комму-
каційной ту не дбають, бо
и руху не було въ томъ
краю жадного доки не прій-
шли Американцѣ. Нашіи
возы, конѣ, мулы и цѣлый
нашъ способъ ѣздженя, ду-
же для нихъ дивный. Они,
коли змушени ѣхати сухо-
доломъ, то уживаютъ до
сего звѣрѣти, котре зве ся
морскимъ быкомъ. Низкій,
грубый, бурой масти, лѣныи
и уперты и не меткій —
ото знамена тыхъ звѣрѣтъ.
Найгорша въ нихъ та при-
кмета, що донне якъ 6 го-
динъ не выдержитъ безъ
воды. Подчасъ войны мы
ними довозили провѣзю.

Одного разу поѣхавъ я
такимъ быкомъ по поживу
до мѣста. Вергаю низадъ зъ
повною телѣгою (такий возъ
на двоихъ колесахъ), а мой
бычокъ, побачивши воду,
летитъ що мога и кладе си
зѣ всѣмъ до воды. Хвнцѣ
драйверъ (погоничъ) и я
цѣлыхъ три години не мо-
глисьмо его зогнати.

Коней ту дуже мало и ти
непоказныи тѣмъ малому росту.
Уживаютъ ихъ лишь до фѣ-
якровъ, а великій тигарѣ
кладуть на снни (въ кож-
дѣй порѣ року) и переню-
зять згадаемыми быками.
Фельцо Коханъ.
(Конецъ буде).

Кумъ Гриць и Василь.

Гриць — Гало, кумъ!
Василь — Гало!
Гриць — Чи не ѣли
вы нинѣ грушокъ и чи не
болитъ насъ живѣтъ?

Василь — Не ѣвъ и
не гадаю ѣсти. Дий вамъ
Боже здоровя, що вы въ
четверть такъ красно роз-
повѣли менѣ, а особли-
во моеи жѣнцѣ о запав-
шихъ ухвалахъ на остатной
конвенції «Союза» и о тыхъ
рѣжнихъ людяхъ, котры
радѣ бѣ нашѣ «Союзѣ» зъ
борщемъ зѣѣсти. Она вѣдъ
тогда зрозумѣла, що ти у-
хвалы зѣмряють до вѣстри-
мняи всякого зла, якъ пѣ-
тики, забѣйства, сварнѣ и
т. п., а не до ширеня ихъ,
якъ писала ты газета «Свѣтъ».
Моя бабиско, кажу вамъ,
теперь якъ не тотѣ стали:
потрутати, щѣине и поцѣ-
луе; звычайно, якъ Богъ
приказавъ, а всѣ «Свѣты»
мае охоту бити мѣтлою, якъ
передъ тымъ мене...

Гриць — Такъ, такъ!
Вы лишь просѣтъ Бога, якъ
то чиню я, щобъ насъ со-
хранявъ вѣдъ скаженои ма-
ши... Але правда, — бувъ
бымъ забувъ, — чи були вы
16. с. м. на вечерку въ Мей-
фѣлдѣ, Па.?

Василь — Бувъ вѣдъ
початку до конца.

Гриць — Якже вонъ
вѣдбувъ ся, розкажѣте, бо
я, черезъ слабѣсть сидѣвъ
дома.

Василь — О, уйде;
бѣда лишь, що комитетъ не
бувъ до него вылежито при-
лагодженій, длитого не всѣ
точки програмы були добре
выкованіи. На особлившу
увагу заслугоу вѣдчитъ о.
Т. Обухкевичѣ о жито и
подвыгахъ бл. п. о. Иванѣ
Наумовичѣ для добра нашо-
го народу и хороша декла-
мація Варвары Гела. Дуже
красно вывѣзала си тыкоже
зѣ свои задѣтъ баяда, зло-
жена зъ самыхъ Русинѣвъ.
Въ театральнѣй комедіи
«Знѣмченій Юрко», найлѣп-
ше вѣдогорили свои роля
Марта Шлянта и Архѣвъ
Трембачѣ. Впрочемъ всѣ
гостѣ зидовленіи и въ ве-
селѣмъ настрою розходились
домѣвъ.

Гриць — Ге, ге, мой
кумцю! Я бичу, що зъ насъ
робить ся театральный кри-
тикъ; дивѣтъ си, щобъ вамъ
коли въ Америцѣ не вытѣрѣ-
пали шкуру за те. Такий
„well“ якъ знаете, бувъ бы
не добрый...

Подѣхавъ Чалый.

нѣ або великого обшару землѣ, треба мати ма-
су грошей. Роботники и хлопъ не зложатъ толь-
ко грошей, щобы робивъ день и нѣчь черезъ
цѣле жито. Примѣромъ въ фабрицѣ ткацкѣй са-
мѣй только машины коштують столько, що всѣ
въ нѣй занятіи работники мусѣли-бъ робити 5
лѣтъ, щобы зложити такую суму грошей. Вѣдъ
часу, коли запроваджено машины та новы
улучшеніи вывайдениа технѣйный, вѣдъ тогда пе-
рестала бути доступною для всѣхъ власнѣсть
средствъ вытворюваня (продукція). Днесъ толь-
ко богачъ мае на се право. Хто уродивъ ся ро-
ботникомъ, той нимъ и згине, а доки жѣе, му-
сѣтъ йти въ наймы та новомодну неволю до бо-
гача-панка.

Чи работникъ достае належиту платню за свою работу?

Нѣ! Капиталиста дае работу работнику для
зыску. Зыскъ той може вонъ выдусити только
зъ праці работника. Працю работника вонъ ра-
хуе за товаръ, за якій платитъ работнику мен-
ше, нѣжъ належитъ ся. А власне тая не-
оплачувана праця работника —
се зыскъ капиталисты. Въ такой спо-
дѣвъ капиталиста, хочъ наче не працѣе, прихо-
дить до бѣдѣства коштомъ тяжелой праці работ-
ника. Богатѣе для того только, що въ его рукахъ
средства вытворюваня (продукція).

Платня работника.

Работникъ за свою працю достае только
часть платнѣ, а ѣкѣли цѣлу. Звычайно достае
только, колько ему конче треба, щобы могъ вы-
живити свою родину и дальше робити на капи-
талисту. Большѣ рѣдко коли платять, сли не
менше. Що работникъ такожъ чоловікъ и мае
свои потребности, що мусѣтъ вѣрати себе та родинѣ.

ну, давати дѣти до школы, забавити, жита по-
людски и т. д. — се нѣкого не обходитъ. Кро-
мѣ того машина выпирае чимъ разъ большѣ пра-
цю людску, обнижае зарѣбки, втыгае до работы
жѣнки и дѣти, бо праця стала лекчию и не
потрѣбуе силы та спрыту, бо машина р бить, а
людина лишь помагае ей. Працю одного дня, на
котру давнѣйше треба було колькадесять здо-
ровыхъ та сильныхъ рукъ, робить днесъ маши-
на въ короткомъ часѣ при помощи пару жѣнокъ
або дѣтей, отже дорослый мушчина зѣстае вы-
пертый. Щобы тому зарадити, работники стали
организувати ся, бо въ купѣ можуть добити ся
большой платнѣ и скороченя двѣ праці.

Чи може бути згода мѣжъ работникомъ и капиталистомъ?

Нѣ. Не може бути бесѣда о згодѣ тамъ, де
интереса обѣхъ сторѣнь розходятъ ся. Капитали-
талиста хотѣвъ бы зъ праці работника вытягну-
ти якъ наибольшій зыскъ и то танымъ коштомъ;
а работникъ знсѣвъ жадае за свою працю большу
платню, бо вѣдчувае, що того вартъ. Тому
мѣжъ обома война. Въ каждой войнѣ выиграе той,
хто сильнѣйшій. Сильнѣйшій — безъ сумнѣву —
есть капиталиста. Отже нынѣшній вѣдносныи за-
суджуютъ работника зѣ горы на надмѣрну пра-
цю и лихій заробокъ.

Резерва работника.

Днесъ жѣе масса работниковъ середѣ великой
нужды и стоитъ передъ голодовою смертію, бо
не мае занятя. Отже ти безъ занятя работники
твѣрять «работничу резерву», котра малѣ сли
часы лѣпшій и работа йде; а взростае, сли часы
горшій фабрики «штапують» або наступать «кри-
за» (чѣсове бавкрѣство). Та резерва работнича
обнижае платню работника, бо зъ конечности

прѣдае тѣмъ же свою силу. Тымъ то, «вольный»
работникъ маесть подѣ певнымъ зѣглядомъ днесъ
тѣрпѣе, якъ въ давнинѣ невѣдливѣ. Невѣдливѣ
въ дивинѣ не журивъ ся завтромъ, бо знавъ,
що панъ его не дастъ ему згинути зѣ голоду, а
вольный работникъ не може днесъ и тымъ по-
тѣшатись, бо зѣ рѣжнихъ причинъ вѣдъ него
незалежныхъ може стратити работу каждой хви-
лѣ, а таке примусѣе безработѣ спроваджуе го-
лодъ и нужду.

Капиталиста нищитъ промисловца.

Капиталисты воюють не лишь зъ работни-
ками, але такожъ взаимно мѣжъ собою. Та ва-
имна борба зве ся конкуренція. Каждый
хотѣвъ бы якъ наибольшѣ заробити и знищити
противника. Побѣдносно выхѣдитъ зѣ той бор-
бы той, котрый потрафитъ вытѣрѣвати (проду-
ковати) товаръ якъ найтанѣе. Котрый же се по-
трафитъ? Той, котрый мае великій фабрики, лѣп-
шій машины и большѣ грошей. Бѣдний ремѣ-
сникъ або промысловецъ не може ровнатись на-
вѣтъ зѣ фабрикангомъ панкомъ, отже упадае.
Промысловецъ выпружуе всѣ свои силы, не мае
спочинку нѣ въ день нѣ въ нѣчь, не знае недѣ-
лѣ ааѣ свята, знае только, що треба працювати
и працюе, працюе и працюе, доки не плюне на
свою самостѣйность и подѣ продавати свою си-
лу разомъ зъ работниками. А свѣжій вынаходъ,
то иже чисто наденѣдѣвана руина въ жито про-
мысловца. Зѣ тысячь примѣровъ выстарчить
той одѣвъ: коваль — примѣромъ — могъ при 13
годинной работѣ выпробити денно 2 тысячѣ цѣв-
ковъ, то машина днесъ за 8 годинъ денно вы-
робитъ 500 тысячѣ цѣвковъ. Вѣсь то робить капи-
талъ, котрый есть свѣдѣльнымъ ворогомъ и работ-

ники и промысловца ремѣсника и хлопа. Вѣдно-
шене го днесъ таке, що работниковъ приносятъ
нужду, нищитъ промысловца, а хлопа пхае въ
лихну.

Яка-жѣ причина тыхъ вѣдпошени.

Зѣ того, що мы до теперь сказали, выхо-
дитъ ясно, що причину тыхъ горькихъ часѣвъ
нынѣшнихъ есть лихій устрѣй нынѣш-
ныи. Капиталисты — се одна часть суспѣльно-
сти, они мноють машины, фабрики, копальнѣ,
землю; — словомъ средства продукція. Тому
решти робучей людности есть здана на ихъ ла-
ску и велѣску. Зѣ праці люду они тягнутъ щѣ-
денно величезный зыскъ, подчасъ коли той людъ
робучій то е работники, хлопы и ремѣсники
терпятъ нужду и примирають голодомъ.
(Дальше буде).

Подѣ землю.

(Зѣ записки Пенсильваніи.)

Вже трубить на сему — вже день розпочавъ ся,
до майновъ скликають працѣючий людъ;
Одѣнь вже збираеь и другій зѣбравъ ся,
А зѣ жѣнкою третій и дѣтьми пращавъ ся
И спѣшитъ подѣ землю, на працю, на трудъ.
Вже йдуть до работы самотно и купками,
У рукахъ «дизнерка», въ одежи монъ чадъ...
Где глянѣ, вынікають всѣма улицями,
А по кождѣмъ видно, що бе ся гадками,
Задуму, невинѣсть чи верне назадъ?...
Сава Чернищій.

НОВИНКИ.

— **Пам'ятайте на „Руско-Народний Дім“** Еміграційний в Америці! виходить щодня з Нью-Йорку. Адреса: MR. JOHN PARYLAK, 436 East 76 St., NEW YORK CITY, а зарплату відомості о том секретаря під адресу: MR. K. KIRKOV, 102 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J.

Комітет.

— **Наука** і пересторога для членів „Р. Н. Союзу“. Дня 9. августа с. р. помер несподівано в Jersey City 6. п. В. Вахновскій, родом з Усть-русского, пов. горлицкого, в Галичині. Покойний належав через чотири роки до братства св. Петра і Павла, і до „Союзу“, але через недбалість перестав вводити чотирьох місяців платити до обох товариств членські вкладки і тепер його жена замість 800 доларів не достане нічого. Статут „Союзу“ говорить виразно: хто до трьох місяців не заплатив членської вкладки, — не доста не посмертного. Нехай члени „Союзу“, мотакуть собі добре на вусі і нехай пмь водити охота також так длати!

— **Страты** Англії в полудневої Африці суть такі великі, що в жахливій війні, не траплялося ей до сего часу щось подібного. Дня 1-го юлія с. р. оголошено англійське міністерство війни прилюдно сї страти, а представляють ся они так: ранених, забитих і загнених єсть 2,055 офіцерів і 33,150 жовірів, а 45,795 жовірів і офіцерів суть не здобними до військової служби, бо лежать по шпиталях і т. п. Згалом страти Англії треба обчислити на 81,000 людей.

— **Жебраки** обрабували недавно в Вільї одну багату паню. Приїхала она там, на відпуст і замість роздавала жебракам милостиню. Грі жебраки однак не вдоволялись сїм тмь датком і виглядавши, що нікого не видно, кинули си на ню, заткали уста, а за провадивши до недалекого лїса, привязали до дерева і обрабували до чиста. (і день селянин підглянувши, дав знати власті, а та арештувала всіх трьох „божних старців“.

— **373** подорожних, котрі плыли кораблем „White Star Line Co.“ до Нью-Йорку, наїли ся немало страху. Подчас плавання, посереді широкого моря, псвстав в передній часті корабля огонь і не могли ей придумати цїлих три дні. Мїстили ся там самі дорогі товари і кажуть, що страти зь той причини великі.

— **Новий** вибуховий матеріал виїхав італійським полковником Орнаріє де Канелі. Зове ся той матеріал коємось, є 20 разів сильніший в воді динаміту, а найтвердіші скали розриває на муку.

— **Федьо Голубь**, родом з Скородного, пов. Лїско, Галичина, котрий працював при цементовні в Нортгемптоні, Па., і заощадав собі \$400.00, але не дав их до банку тільки тримав при собі тай дня 5. серпня с. р. хтось его обокрав, не лишивши ані цента, як той спав в пивниці (бо вон робив на нїч), а власнє в той самї час водбувався весїля в томї домї, где Федьо був на борді.

— **Неосторожність** з фотго привела знов одну особу на небезпечність в Нортгемптоні, Па., а то: Гріць Паленскій з Пенсїлї, пов. Сіннокс, Галичина, заїняв дрова в еці за поміцію нафти, при чом заявляв нафти в гальонї водтак вся одежа на Гріцю, що ледви з бїдою удержався здурити огонь. Попарений лежить тепер в шпиталю в Алейтовані, Па. — вон має жївну і дїти. Се друге нещастє постигло того чоловіка, бо перед чотирма роками водтїа ему стрїтка ногу в Маганой Плейні, Па., через що неспосібний вже був до роботи і тепер жив тільки зь того, що утримував бурдингерів. Вон належить до двох братств в Маганой Плейні, Па. і єсть членом „Соединенія“.

— **Новий** мост за 60 мїліонів доларів мають незадовго зачат будувати на рїчї Гудзонї між Нью-Йорком 59 уліця а Гутенбергом, Н. Дж. Вон буде 2730 стопів довгий, а 80 широкій, отже і довгий і ширкий в одній бруклінської моста. Фундаменти будуть 170 стопів під водою.

— **Двадцять** п'ять мїліонів доларів буде коштувати того року вибори нового президента Спол. Держави і то республіканську і демократичну партію разом. Поїде агітовати 8,000 головних бесїдників і они достануть 5 мїл. дол., а другі достануть 4 мїл. Друки, водозви, винаймає галї і т. д. будуть коштувати до 8 мїліонів дол., а решту обернуть партія на закупно голосів, подїбно як в старом краю „хрунїв“ куповано.

— **Посуха** панувала в Галичині і Буковині до кінця юлія, почом приїшли зливи, гради і бурї так, що многі рїки повнали і наробили немало шкоди. Жита потерїли внаслідок посухи і градів, пшениця накла і рїдка, так само і вся друга ярина. Овес буде досить добрий, кукурудза і левь середній; сїна дуже лих, виноград спїзнів ся, але за се картоплї (бандурки) майже всюди удалась.

— **Потовкло** в майнах на Jessup, Pa. двох Русинів з угорської сторони, в четверго 3-їй г. пополуночі. Их імена: Іван Сивак і Петро Сухий. Першого з них взяв до шпиталю в Скрантоні, Па., другий лежить дома. Ів. Сивак, 17 лїтній хлопець не належав нїгде; П. Сухий є членом бр. Спєствія св. Духа і „Соединенія“.

— **Комісар** праці Wright пише, що накілі давнїше конитувало 408 доларів, вироблено 100 парь чобіт, то тепер, коли винайдено нові машини, коштує лиш 38 доларів.

— **2-го** октября с. р. водбуде ся зїїзд польських соціалістів в Buffalo, N. Y.

— **Зь Shamokin, Pa.** доносять нам, що сей осени і зими копальні угля будуть правдоподобно робити по 8 годів кожого дня.

— **Коло** Патерзон, Н. Дж. збили ся стрїткарь; 5 людей остало ранених.

— **Турки** помордували 200 Армян в Азіатичкїй Турції і спалили село Спєбанк.

— **Трех** крайнїв вертало 14. августа, зь пейдою зь Pleasant Unity, Pa. до Грінсбургу. На дорозї застали их 3 англїки і зажадали водї них грошей, а коли тї взыорвались, Англїки набили А. Канюка, а Ю. Петина покарїчили майже на смерть. Потом водобрали водї них грошї.

— **Великий** бурї були в угварської і земплінської столиці, понїчили засїви і наробили много другої шкоди.

— **Вже** спїмали злодїя, що колька дївчїв тому назадь обокрав тренї бїдучї до мїста Colomby в Огаїо, забравши між 10 а 40 тисяч доларів зь сїфї, що був в експресовї карї і замордував чоловіка, що пильнував тых грошей. Злодїї сей зве ся Charles Ferrel. Лиш 1000 доларів водобрано водї него. Спїлїники еще не попанї.

— **Вруан**, кандидат на президента, буде мати бесїди в стейтї нї-йоркскїм в мїсяцю сентябрї і окторбї.

— **Лїгайскїй** трейн наїхав, коло Slatington, Pa. на величезний вїз, в котром 25 людей вертало зь похорону. Лиш 3 людей вийшло здоровими. 14 остали забити на мїсї, решта тяжко покарїченї.

— **Девад** Паша, давнїшїй великїй везир турецкїй, помер.

— **В Італїї** між Римом а Флоренцією виколїб ся тренї. 12 людей убитых, 40 покарїченых.

— **Liebknecht**, звїстний нїмецькїй соціалїст, помер в Charlottenburg. Приїтель робучого люду і непростимий ворог его выискувачів, виражений був вон на рїжнї переслїдованї а арешти. Тї однак не потрафили зломити его, нї за колабати его вїри в тї ідеали, котрым посвятив цїле своє жите. Вон умер май чї 75 лїт.

— **Амір** Афганїстану почав мобілізувати свої войска. Кажуть, що вон хоче перейти границу і вдрити на Россїю.

— **Велика** фабрика в New Kensington, Pa. зостала дуже ушкоджена сильним вїтром. Шкода выноєть около \$100,000.

— **В будинку** нї-йорської парової компанїї пука пайна, через що пара 3 людей зварїла на смерть а 4 сильно попарїла.

— **Морскїй** капітан в Fr. Jerome уратовав за свого вїку жите 1000 людям.

— **Найстаршїй** чоловік в Пенсїлїєніі Н. Hoffman, що жив 105 лїт, умер.

— **На** голодуючих в Індїї (Азія) правитїльи жертвовали \$200,000.

— **В Патерзоні**, Н. Дж. велика бїда. Около 30 тисяч робітників остало без роботи, а больше як 250 шовкових (silk) фабрик, що пару років назадь робили день і нїч — стоять замкнєні, або роблять лиш три чверти часу. Причиною сего є надпродукція, конкуренція а і спроваженє великої силї повкорых выробів зь Японїї.

— **В мїстї Айова**, в Лоїсіана стейтї, виколїб ся тренї. Многї люде зостали забити і покарїченї.

— **Трех** страйкерів, що робили давнїше на стрїткарьх заарештовали в Ст. Луїс, Мо. за се будьто бы они уживали динаміту для выисажування пнїв в воздух.

— **В Рускїй Волї**, Шариска столиці і Снїнї, земпл. столь. огнї наробили немало бїд.

— **„Соединїє“** мало 28. Мїя с. р. 8460, а 31. Юлія тогож самого року 8456 членів.

— **Послїдній** середи били в Нью-Йорку бїлі чорных (nigrs) в наслїдок того 60 сильно покарїченых чорных поїло до шпиталю.

— **Бал** на дохїд рускої школи в Jessup, Pa., буде дня 3-го сентября в галї Ів. Мармака. Вступ 15 цт.

— **Сполучей** Держави замовили в Chicago два мїліони фунтов мясї для войска на Филиппинах і в Чїнї. Мясї має бути доставченє в протягу 30 днїв.

— **Посвяченє** гр. к. церкви в Wilkes-Barre, Pa. водбуде 3. сентября.

— **За тайне** водроблювання горячих напитков, арештувала поліція 15 с. м. в Оліфантї Марцїна Бїлїну. Перед тмь удало ся було ему утечи зь рук поліції, але тепер заховали его вже в безпечне мїсце...

— **В мїстї** Бостон пукли пайпа водїа та наробила шкоди на \$75,000.

— **Американскїй** чорнї люде (nigrs) будут мати вїче в Індіанополїс 28. августа.

— **О. Ал. Дзубай** зь Leisening, Pa. водїхав на короткїй час до краю.

— **Компанїчний** рускїй стор заложив ся в Passaic, N. J.

— **В Mid Valley**, коло Мт. Кірмел, Па. справляють Поляки весїля. Выпили около 40 кеков пива. 20 галонів виски і 25 галонів вина. Понеже молодїй брав весь трунок на трость а не мав чим заплагити, то жь по весїлю утїк зь молодю і слух о нїм загинув.

— **600** людей страйкує в Northumberland каунті, що працювали для Beaver Brook Coal компанїї.

— **С. Р. Huntington** умер лишивши 100 мїліонів маєтку.

— **Лайсенс** водобрали двом салонїстам в Scran-ton, Pa., за те що продавали в Недїлю.

— **В Парижі** арештовано в протягу двайцять мїснцїв 4,000 злодїїв а в том числї одну грабянку і двї княгїнї.

— **На** страшну хоробу, що зове ся джумою, винайшов средство д-р Jerin. Будуть водї тепер лїкарї вщеплювати его в людску кровь, подїбно як то чинять зь вїсопою. Академія наук моральных в Парижі призначила для выаходїя 3000 доларів нагороди.

— **Зь** нужды мусять го фабриках Сполученых Держав працювати цїлий мїліон замужных женщин.

— **Звертаємо** увагу наших читателїв на нынїшний фейлетон.

— **Воздушна** труба вхопила в Арабїю турму опенят разом зь двома пастухами і занесла аж до Егїпту. Всї, має ся розумїти, по такїй проїздї, знайшли ся в чужом краю без жатї.

— **300** людей подало прошенїя о другї паперы (сати-зенскї) в повїтї Laskawan-па. Ра.

— **Люде!** не держїть гропей дома, а по жидях, але несїть до банку, бо колись пожалуете.

— **Агентами „Свободы“** зь правом колектованїя грошей сугь:

Стефань Калакуна, 125 Essex str., Jersey City, N. J.

Івань Бурштїн, 106 Kail str., Buffalo, N. Y.

Василь Грінко, Box 3, Northampton, Pa.

Редакция.

ПОСМЕРТНІЙ ВІСТИ.

Романь Чура, родом з Ідїнї, пов. горлицкого, в Галичині, замешкаль в Jersey City N. J., член Р. Н. „Союзу“, ч. гол. кн. 324, по довгїй і тяжкїй недужї закончив жите 10 августа 6. р.

Вїчнїа ему память.

ВСЯЧИНА.

Война в останнїм столїтї.

Наше столїтє (т. є. девятнадцїтє), величась небувалым поступом, а зь той причини охрестили его рїжними подїлїбными і менами, якь столїтем людїности, желїзным і т. п. Горько однак розчаруєть той, хто познає лучше его исторїю. Водї 1801 року до тепер точить ся вже в Хїнах 77-ма война. Если возьмєм на увагу, що декотрї зь них тягнули ся по колька і кольканаїцї лїт, то не знаїдемо року ба навїть і мїснця, щоб не точилась людска кровь. Іхходить зь того, що цїлий поступ нашого столїтї, вся его цивїлізація поїшла через когось фальшивою дорогою...

— **Найчемнїшїй** народ на свїтї, се Японцї. Вгладом, чужинцїв заховують они слїдуючї правила:

1. Не треба насмївати ся зь чужих людей і не годїть ся критиковати, ані их рухів, ані одежі.
2. Не водїдувати другого в самї обїдї або вечеру, але рано між год. 9—12 або по полуднї між 4—6.
3. Коли приходїть ся до чужого дому, треба передь дверми вытерти зь пороку череники.
4. Чужому чоловікови подає ся руку нї тогды, коли вон самї перше по дає.
5. Если до кого иде ся в гостї, треба умыти ся, зачесати ся і убрати ся чисто.

Многим і зь наших людей придалось бы запамїтати собі сї правила.

МУДРЫЙ ДОКТОРЪ.

Хорый: — Я прїїшов до вас, пане доктор, о порадї, бо менї здає ся що я починаю сходити зь розуму.

Доктор: — Так? але в такї разї прошу о 5 дол. на передї то я сейчас порадю.

— В Парижі 250 польцїв уживає байскалїв.

— **Дроты** телеграфїчнї, котрымї вбрана нынї цїла земля, (мовь старий горпєць) выноєть 35,000 кїлометрів. Найдовнїй зь них є той, що лучить Нью-Йорк зь Европою. Довгота его самого выноєть 3250 мїль морских або 6000 кїлометрів, а нажив такї много, що чотыри величезнї кораблї ужито на его перевезенє.

ПЕРЕЛІКАНИ ШКОЛЯРКИ.

Одного разу повїдомив був у Львовї оден пралат (канонїк) женську школу, що за пару днїв прїбуде на испекцію. Тая школа стояла подї зарядом монахинь, зь котрых найстарша учителька прїготовляла дївчата, що як прїбуде о. пралат, то мають встати і его так прївітати: вїтасмо вась высокопреподобный отче пралате. За два днї прїбувї дійсно о. канонїк до школы, а дївчата перелїкались зь початку і так донего сказали „вїтасмо вась высокоподобный отче Пїлате“.

РОЗУМНА ВОДПОВІДЬ.

Оден єпископ заїхав до одного селського священника і при обїдї дуже выхвалїв ту околицю, кажучи до тамошного душпаствї: такий вигляд варта 1000 зр.; тоє свїже повїтре варта другу тисячку, а тая добра вода еще одну тысячку варта. Если тоє все вамь преосвященный так подобало ся, то прошу водї мене водїдувати, а спродати за повї цїны.

— Хто змучений верне зь роботи і напе ся зимного пива передї їденєм, може легко достати в серцїнь корчї і зь вастудженїа умерти за пару годів.

— Спати сейчас по їденю єсть дуже нездорово, понеже в сїм жолудок поволїше травити; коли чоловік в руху, тогды і кровь скорше циркує (бїгає) і жолудок легче травить. Хто прїїде зь роботи, то повинен трохи водїдувати, а потїм їсти.

— Оден французскїй статистик обчислив, що половина зь всіх людей вмирає перед 17-роком житї; на 10,000 людей лиш одна особа доживає 100-лїтї вїку, а 60-лїтї доїє лиш оден чоловік на кожду тысячку людей.

НЕПОРОЗУМНЄ.

Пань Б. прїїла на службу селську дївчину, що першїй раз прїїшла до мїста. Разї каже до неї пань:

— Іди до рїзника і подивись, чи має свинські ноги?

По колькох годїнах служниця вертає назад.

— Ну і що ж?

— Не моглїм, прошу пань, видїти, бо рїзник через цїлий час ані разу не выїшов зь-за лїдї.

ДОБРА РАДА.

На директорів і касїєрів по рїжних банках і касах „народных“ в Галичинї повинно ся выбирати людей — без ног.

Такі бо не могли бы нїколи „дати ногам знати“...

— Русини дуже часто непотрїбно ходять тренїми кольтїовими.

— Дорогїй прїятелю, чи ты можеш менї позичити 5 дол?

— Та чому нї?

— Ну то если можеш, та позич.

— Ех, якї ты цїкавий; прїїдї ты пытав ся мене лиш чи я могу позичити, і я сказав що могу, але ты цїлком не пытав ся, чи я позичу тобї. Прїїдї між „могу“ а „позичу“ є велика рїжниця.

— **Всї** нашї бизнесмени повиннї оголосити в нашїй рускїй газетї „Свободї“, а люде повиннї лиш их підтримувати. Рівно жь нашї брацтва повиннї дати до „Свободы“ имя свого предїдателя і секретїра, і також мїсє где і часє коли водбувають ся мїтїнги. Цїна за такї оголошенїа дуже низька. Пішїть до редакції а довїдаєтєся.

РУСКИЙ КНИЖКИ МОЖНА ДОСТАТИ

в книгарї рускої читальнї ім. М. Пашкевича.

Адресь: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa.

ЧИ НЕ ЗНАЄТЕ, ЩО СЕМАНЬ МІТРЕНКО

готель і галїю на забави на River str., в ОЛІФАНТІ?

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

нотарь публичный,

посылає грошї -- продает шифарты.

Крайне зь Оліфанту і околицї не ходїть до чужих посылати грошї до старого краю або купувати шифарты, бо все тоє може для вась зрїбити. Вашь знакомїй, трїстїянин, Михайло Босакъ.

Вон має також гуртовий склад (wholesale) всяких напитков в OLYPHANT, Pa.

ВЕЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбольшїй рускїй компанїчний стор в Америкї. Заложений ще в роцї 1889, а тепер побольшенїй, украшений і на ново уряджений. Новый дом великїй, краснїй, котрый компанїя купила 1896 року за \$18,000 доказує, що може компанїчна работа. — Всї розумнї Русини належать до тої компанїї, купують зь свого власного стору значить, спомогають самих себе. — Мїсячно обертає стор сумою \$2000. Заряджає нимь:

Теодоръ Федько

КОЖДЫЙ

Божїй може тепер друковати листы і нынї потрїбнї письма.

Мои новї машинки до друкованїя ч. 4, на котрых можна друковати великими і малыми буквами чисто і ровно вже сугь готова.

Помалїть стемнї, а достанете цїнах машинок до друкованїя, гармонїї, гудїнїи, що выгравають цїнах та кувак и много что нынїх, цїкавых рїчей.

Адресуїте листы: S. Keltonik, PUNXSUTAWNEY, PA.

ДЛЯ НАШИХ ДТЕЙ.

EMERALDA'S SEARCH FOR HER FLITTER.

The little green fairy, whose other name was Emerald, always wore green clothes. In winter she was snugly clothed in the skin of an old green grass snake which was a friend of hers. Snakes, as you know, often change their skins. Emerald used to help the grass snake off with his coat, which was doing him a great favor, as a snake's skin is a very close fit. In summer, when the nights were chilly, Emerald was at the height of fairy fashion in her yellow caterpillar boa. The boa was alive and very warm and comfortable about the neck. When Emerald hired the caterpillar, he wanted to spin a cocoon, as his brothers were doing, but Emerald persuaded him not to spin by agreeing to let him feed upon her oak leaf jacket. He ate this up in less than half a day, so you can see how many fresh green leaves the fairy had to keep on hand.

Poor Emerald! She was unhappy so much of the time that between her and the showers drops were falling all day long. She was happy with her funny little baby the size of your twenty-cent penny, but her husband, the janitor of the garbled oak, had disappeared no one knew where.

Not even the rattlesnake knew. "It was only the other day that he went," sobbed Emerald to this sympathetic friend. "He was walking along the fourth story limb, and I was on the ground gathering an acorn tea set. I called: 'Flitter! Flitter, dear!' But he didn't answer, and he hadn't fallen out of the tree, and, oh, dear, dear, dear, what shall I do?"

"Stop crying this instant!" answered the snake, humping his back that it might be a more comfortable seat for Emerald. "There! Your baby is crying too. Give him to me and buy two tickets and a half for Wizard's Glen. You and I are going on a journey, never mind where. We are going to find Flitter."

The rattler made himself into a warm, round nest, and Emerald laid the screaming baby in its very center. The child stopped crying when the rattler offered him his rattle to play with. Down at the stream the ticket man, who was a muskrat, gave Emerald 2½ good sized pieces of honey in exchange for her quarter. In fairyland a quarter is the fourth part of anything you want. The muskrat wanted a piece of meadow flag, and this Emerald soon brought him.

A fine large piece of a log came tumbling down the stream. "Here's your ferry," growled the muskrat, diving into the rushing water and bringing the log to shore in his gleaming mouth. By this time the rattler had made his way to Emerald. The baby lay asleep in a knot which the snake had twisted in his handsome brown and white body.

"As soon as you have eaten up your tickets I'll punch you," said the muskrat. "If you want to reach Wizard's Glen by star time, you'd better hurry."

When the passengers excepting the baby, who had not waked up, had eaten their honey, the ticket man gave them each a smart little punch just under the spare rib with a twig he always carried. The rattler curled himself carefully on the ferry, Emerald and the baby seated themselves among him—there were so many of him, you see—the muskrat cried shrilly, "All aboard!" (the ferry was a board, of course), and such a bobbing, dancing cruise you can't imagine for a moment.

Water spiders skated out of reach of this swift craft, which jumped waterfalls and followed swift currents just as a hound follows a hare.

"Oh, what a lovely merry-go-round!" giggled Emerald when the boat whirled around and around a rock in mid-stream, finally bumping into it and staying fast.

"This is Wizard's Glen," murmured the rattler, twisting his tail firmly about

It was a door. On this the snake knocked with his rattle. Creak, creak. The door opened, and in the darkness glowed two large green eyes. Emerald said, "Oh!" The eyes belonged to the sentinel owl, who heard the story of Flitter.

"Come in and take the elevator," squeaked the bird. "You are fortunate to call during the wizard's office hours."

The elevator was a big black squirrel, who spread out his tail that Emerald might sit upon it. The rattler was too big to ride, so crawled up the tree shaft as best he could. Firefly electric lights blinked brightly on the walls. At the fifteenth story was a little house built among the branches, and here lived the wildest, wisest wizard in the world.

IF HE HAS GONE AWAY, HE IS NOT WHERE HE WAS.

"Turn!" he was commanding as the passengers entered the dimly lighted room. A bright yellow snake from India turned with his tail the page of a huge book which the wizard was reading.

"Come in," said the wise man in a faraway voice. "My friends, do you know what I am doing? I am reading backward the Book of Happenings. No one else would think of reading it backward. Do you know why I do so? So that I can tell what happened the day before the day before yesterday. Most wizards like to know what is going to happen. You see, I'm different. What can I do for you, Emerald?"

"How do you know my name?" she asked him. "Because," replied the wizard, drinking from a golden bowl. "I heard the rattlesnake call you by that name when you came through the door."

"Wonderful!" exclaimed the rattlesnake and Emerald at the same moment. "And you have come to see me that you may learn whether or not it is so."

"That is true, O wise one," answered Emerald. "I want to know whether it is so that—oh, dear! that my dear little husband Flitter will never come back."

"Dear child, if he has gone away he is not where he was. Nor can he be there until he goes back to where he was before."

"Oh, how much better I feel to know that," said the little fairy, smiling. "How can you know so much?" "Oh, you see, it would not do for every one to be wise, for if every one were as wise as every one else, why, we would all be stupid. But about Flitter. If you want to find him, look for him."

"Yes; thank you, O wise one."

"And after you have found him he will not be lost."

"No, O wise one. How can I thank you enough for telling me so?" Emerald and the rattler went home on the back of Reynard the fox, and they found Flitter in just the place the wizard had told them he was—in the place where he was not when he disappeared.

Now, where do you suppose that was? "Oh, what a wise, wise wizard!" Vincent Van Maeter Beede in New York Herald.

Feeding a Skeleton. Dr. McTavish of Edinburgh was something of a ventriloquist, and it befell that he wanted a lad to assist in the surgery who must necessarily be of strong nerves. He received several applications; and when telling a lad what the duties were, in order to test his nerves, he would say, while pointing to a grinning skeleton standing upright in a corner:

"Part of your work will be to feed the skeleton there, and while you are here you may as well have a try to do so."

A few lads would consent to a trial, and received a basin of hot gruel and a spoon. While they were pouring the hot mass into the skull the doctor would throw his voice so as to make it appear to proceed from the jaws of the bony customer, and gurgle out: "Gr-r-r-gr-bb! That's hot!"

This was too much, and, without exception, the lads dropped the basin and bolted. The doctor began to despair of ever getting a suitable helpmate, until a small boy came and was given the basin and spoon. After the first spoonful the skeleton appeared to say: "Gr-r-r-r-r! That's hot!"

Shoveling in the scalding gruel as fast as ever, the boy rapped the skull and impatiently retorted:

"Well, just blow on't, ye auld bony!"

The doctor sat down on his chair and fairly roared, but when the laugh was over he engaged the lad on the spot.

Size of the Sun. The sun is so vast that if it were a hollow ball the moon could revolve in the orbit which it now follows and still be entirely enclosed within the sun's interior. For every acre on the surface of our globe there are more than 10,000 acres on the surface of the great luminary.

Водозва баксеровъ*) въ стихахъ.

Перекладъ въ New York Journal O. Прокура.

Боги помогаютъ баксерамъ,
Патриотичнымъ дружнымъ войскамъ,
Бо «Чужоземный Чорты» безпокоятъ «Среднее Королевство»;
Намываютъ людей, шобъ приняли ихъ вѣру,
Водвертались водъ Неба плечима,
Непочитали боготъ, забули своихъ предковъ,
Мущины, шобъ не сповняли людскихъ обовязковъ,
А жѣнки воддавались чужолостну.
«Чужоземный Чорты» не водъ людей походить.
Если-жъ вы не вѣрите,
Пригляньтесь лишень добре,
Шо очи всѣхъ «Чужостороннихъ Дяволотъ» сипавъ**).

Дошъ неиде,
Земля засыхае,
Бо церкви спичають Небо,
Боги розсердились,
Добра духи въ досадѣ.
И одинъ и другъ сходятъ зъ горъ, шобъ голосити сю науку,
(Се не поголоска).
Бой на кулаки не буде безъ корысти,
Водмываютъ молитвы и голосачи чародѣйны слова,
Налѣтъ жовтѣ, писанъ молитвы,
А свѣтъ пахучи палички,
Шобъ призвать боготъ и добрыхъ духовъ зъ всѣхъ печеръ.
Боги выходятъ изъ печеръ,
И духи сходятъ зъ горъ,
Шобъ помочи людскимъ тѣламъ практикувати въ бою на кулаки,
А скоро всѣ воспыи приготования будутъ готови
И тактика выучена,
Тогда не гудно буде выкорьнити «Чужостороннихъ Чортовъ».
Таскайте на бокъ рельсомъ желѣзницъ,
Вытягайте телеграфичны стовпы,
А сейчасъ потымъ ницѣть корабль.
Велика Франція
Похолоне водъ страху и впаде на душъ,
Англія и Россія певно розбѣжать ся;
Нехай «Чужоземный Чорты» будутъ всѣ убиты,
А вся гарна имперія династіи великого Чинга пехай на всегда процвѣтае!

*) Була роздѣлена на стѣпахъ въ Тіен-Тсинъ и Пекинъ.
**) Чинчипа представляють собѣ чорта зъ синими очима.

НАЙЛѢПША ГРОСЕРІЯ въ Олифантъ

Ковальчикъ и Осеняка
на River Str.
Хлопцѣ и жѣнки купуйте у нихъ а не пожалуете.

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.
— Галя на митингъ и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa.

Йосифъ Пейко

русскій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ ШАМОКІНЪ, ПА.
Запрошуе всѣхъ Русинотъ до себе на свѣже пиво и добру-виску. Хотите добре забавити ся, идѣть до Пейки. Чекаешъ на, стріткаръ, зайди до Пейки, а пѣколи не спознѣши ся, бо она иде попри самъ дверѣ.

Купуйте книжки и газеты!

Толстой, Воскресение. Романъ, 85 цт. въ
оправѣ 1.35
" Воскресение съ рис. въ 2 т. \$2.20
въ оправѣ 2.75
" Жизнь и учение Ісуса 13
" Что такое искусство 21
" О борьбѣ со зломъ 21
Финляндскій разгромъ. Сборникъ 40
Студенческое движеніе 43
Сибирскъ. Студенческое движеніе въ
Россіи 8
Зибаровъ. О сожженіи оружія 16
Конференція въ Гаагѣ 11
Гонимъ. Правда о библіи 31
Рабочее дѣло въ Россіи 17
Очерки изъ исторіи англ. раб. союзовъ 22
Что такое государственныя преступленія 8
Листки Свободнаго Слова, Нр. 13 14 по 16
Свободная мысль Нр. 4 и 5, 1899, Нр. 1—4
1900 по 11
Накалупъ Нр. 11—16 по 11

За почту платимо самъ.
Адресуйте:
A. Wasserman,
29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.

Юліанъ Копилянскій

(JULIAN KOPILYANSKI)
424 Shamokin str.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салонъ русскій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розматово гатунку, горѣвки досконалы, цигары дуже добры.

Спѣвають Братя Русины до свого братчика Юлька.

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ.

Въ Шамокінъ, Па. менкае русскій кравецъ
ПЕТРО КУЗМИЧЪ,
146 Lincoln str.

Робить водъ всякаго убора мужеск. складно и дешево. Хто у него замовить уборъ, пѣколи тою не пожалуе.

Dr. S. Blumberg,

1716 Carson str.
Pittsburg, Pa.

Кождый то знае, що въ Америцѣ шукать за такимъ докторомъ, котрый покончивъ свои науки въ старомъ краю. Д-ръ Блумбергъ вивчивъ ся за лѣкаря на университетъ въ Варшавѣ, а зложивши испитъ державный въ Філадельфію, осѣвъ въ Пітсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, нѣмецки, англійски и польски.

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешъ мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайді до того фотографа. Терпѣть збъ шлюбу зайді зъ жѣнкою до него, дай ся водобрати, а будешъ мавъ на цѣлѣ жите памятку. Машъ красну дѣтку, дай фотографію у него, а будешъ мати красныи обра-зъ у Васъ, братство, цѣлѣ зайді до того фотографа, а водъ Вамъ зробить фотографію и портреты, якъ хочете. — За роботу гарантуе.

Dr. F. J. Meek

Д-р МІКОЛАЙЧИК
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокий лѣкарь-славянинъ па цѣле мѣсто. Лѣчить всякій недуги со-вѣстно и въ коротки часѣ. Особено незрѣванный лѣкарь въ справѣхъ по-польскыхъ. Говоритъ по англійски, руски и польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора нашимъ Русинамъ.

Першій, русскій салонъ и

РЕСТАВРАЦІЯ въ ПІТСБУРГЪ, ПА.
АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧАКА.

Мас водъ гатунъ салонъ, де можъ достати напитки всякого рода, а притомъ утрихуе реставрацію, де можъ достати всякаго-вѣдена. Салонъ Алекс. Федорчака похъ назъ «народный готель» естъ при Carson Str. No 716 міжъ 7 а 8 улицемъ недалеко руской церкви.

Одень зъ найбільшихъ броваротъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-СОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишъ разъ по-коштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова водъ него пѣколи не болить, бо естъ здорове и по-живне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрібнй рѣчъ до житя, якъ такожъ можна купити убраня майнерскі и звчайнй.

Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безопасно.

Продае шифкарты.

Не водъ нынѣ вже знаютъ люде солідного Ивана Глову.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246 Pearl Str.

Shamokin, Pa.

Недалекъ руской плѣбани.

Добрий вечеръ друже мой!
— Добрий вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Та-па-ша, брате!
Шо за Та-па-ша? Зѣдкі водъ?
— Та-жъ кривъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— По-кривляють силы!
— Шо за бридза й пиво тамъ?
— Обходитъ ся файно!
— Обсудуе акъ братамъ!
— Таньо па-дзвычайно!

АДВОКАТЪ ЗО СТАРОГО КРАЮ.

— докторъ правъ —

ЮЛІАНЪ ЧУПКА

3 North Main St. — Wilkes Barre, Pa.

Хто хоче въ Галичинѣ водобрати группъ, спадокъ, сколотѣти грошѣ, уволѣнити ся водъ Waffenburg и контролъ войскою, або боронити ся въ процесѣ, такожъ послати повномочіе, най ся зголоситъ до д-ра Чупки.

Адресъ на почтъ: P. O. Box 372, Wilkes Barre, Pa.

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючий яку потребу въ Нью-Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готеля, бо тутъ достане найздоровѣйш и пайтаншій напитки всякого рода и походу, де найлучше купити шифкарты.

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ СТОРЪ ЗЪ УБРАНЕМЪ НА ЦѢЛЫЙ ОЛИФАНТЪ, ПА.

Юрія Хиліака.

Хто хоче мати добре и красне убране, а ще до того за таний грошѣ, то най иде купувати до Ю. Хиліака, но най не забуде взяти и грошей зъ собою, бо тамъ усе cash.

Продае водъ такожъ „шифкарты“ и посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта. — Идѣть до старого знакомого!

Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ (Wholesale)

20 Market st. SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочонкахъ зъ найлучшихъ бровиротъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого гатунку.

Братя! замовляйте у свого!

O. Murdza & Bros

46. Second st. MT. CARMEL, PA.

О. МУРДЗА и БРАТЯ.

Сторъ зносмотрѣный найлучшими товарами, спроводжованымъ выростъ зъ патворидныхъ складотъ. Живить водъ майже всѣхъ Русинотъ въ Mt. Carmel. Продае такожъ майнерскі одяги и посылае грошѣ до старого краю тано, точно, скоро и безопасно.

СВОЙ ДО СВОГО!

Ефремъ Лучковецъ

E. INDEPENDENCE near VINE STR.

въ Шамокінъ, Па.

— РУССКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель збъ всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другий напоѣ все свѣжй и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великі и малі посяла впо-добы.

J. BOBKOWSKI

ПІДПРИЄМЦЯ ПОХО-

РОНОВЪ

Винайме такожъ „керичъ“ на похороны, хрестины и весѣла по дуже низькій цѣнѣ.

300 PEARL and MULBERRY st SHAMOKIN PA

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.

SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Доводѣти практикѣ дѣла сну способнѣе стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну антику, въ котрой выробляють ся дуже добры и похвалны лѣкарства.

Розмовити ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлѣй околицы знаютъ добре Шлюпаса.

STANISŁAW SZARZYŃSKI

805 Carson str.

S. S. PITTSBURG, PA.

Аптекарь зо старого краю. Мае лѣкарства на всѣ хоробы, навѣтъ на гостецъ и мыдру. Одень блокъ водъ русков церкви.

Учѣте ся, братя мои!

Думайте читаете,

И чужому научайтесь,

И своего не пуряйтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,

Всюды пануе брехня,

Въ вашихъ лишъ сердцахъ, о братя,

Най не повстане вона!

Ив. Франко.